

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani,

Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.

România, America și alte țări străine 11 cor. anual.

Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“ Sibiiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminecă.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

INSERATE:

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir petii prima-dată 14 bani, a doua-~~oară~~
12 bani, a treia-~~oară~~ 10 bani.

Moartea Regelui Carol.

În numărul trecut am scris la acest loc despre moartea neașteptată a Regelui Carol al României. Atunci nu aveam însă amănunte asupra morții. În cele următoare raportăm acum despre cruda întâmplare, care a întristat adânc toată suflarea românească.

În telegramele, cari s'au trimis autorităților și persoanelor oficiale, vestindu-li-se doliul țării, sunt amănunte mișcătoare asupra chipului în care Regele Carol și-a dat sfârșitul.

Fostul Rege al României s'a stins în urma unei sincope pricinuite de miocardită cronică. S'a stins fără nici o suferință vorbind până în ultimul moment. Era în fața Majestății Sale Regina Elisaveta, care a trăit clipa cea mai grea, ce i-a fost dată în viață.

Ultimele momente ale regelui.

Majestatea Sa suferia de mai mult timp de o durere de ficat și de inimă, care se mai potolise, în anii din urmă, îndeosebi de când Majestatea Sa urmă tratamentul doctorului de casă Mamulea.

Acum 15 zile, în urma unei ușoare crize, Suveranul a trebuit să stea în pat și să nu iasă diu casă, ridicând orice audiențe (primirea de vizite).

În ultimele zile, însă, sănătatea Majestății Sale dăduse spre mai bine. El a reînceput să lucreze cu ministrii, să primească audiențe și să facă chiar mici preumblări prin parcul castelului Peleş de la Sinaia, unde a petrecut răposatul până când și-a dat sufletul.

Cât pentru gândurile Regelui în timpul din urmă, se susține, că într-o audiență ar fi spus unui bărbat politic: „Am o mare părere de rău, că n'am murit înainte de izbucnirea acestui groaznic războiu“.

În decursul zilei de Vineri, Regele a primit în audiență pe ministrul-președinte Brătianu și mai mulți oameni politici. Chiar și Vineri seara, la 8 ore, Regele a mai primit în audiență pe Virgil Arion, președintele „Ligei culturale“. El a fost cel din urmă bărbat, care a vorbit cu Suveranul.

Pe la ciasurile 10 și jumătate Suveranul a culcat, fără a se simți ceva rău.

De vr'o opt zile, însă, Regița dormia în aceeași odaie cu Regele. În dimineața zilei de Sâmbătă, pe la 5 ore, Majestatea Sa Regele s'a deșteptat, înainte de ora obișnuită, spunând că se simte rău. A avut o sincopă.

Numai decât Regina a trimis automobilul după doctorul Mamulea, care a fost avizat și prin telefon. Dar până să vie doctorul, Suveranul și-a dat obștescul sfârșit, ceva înainte de ciasurile 6, în urma unei sincope de cord, provocată de arteriocleroză. Regele a murit în brațele Reginei, care, foarte îndurerată, a stat până dimineața târziu îngenunchiată și plângând la patul răposatului. Până seara corpul Regelui n'a fost ridicat din pat, când apoi s'a făcut înbalzamarea.

parte afară de membrii guvernului, și șefii celorlalte partide, domnii Marghiloman și Tache Ionescu, apoi președinții camerei și senatului.

Amăsurat legilor țării, — care prevede trecerea puterii regelui asupra guvernului, până în momentul când noul rege depune jurământul, — guvernul, prin hotărârea consiliului, a fost înputernicit cu putere de guvern regent.

Din partea ministrilor s'a trimis apoi numai decât o telegramă de condolență Majestății Sale Reginei.

Proclamația guvernului către popor.

Foaia „Monitorul oficial“ apărut Sâmbătă după amiază a publicat următoarea proclamațiune a guvernului către popor:

Români! România a pierdut pe marele ei Rege Carol I, pe întemeietorul Regatului.

În timp de aproape o jumătate de veac, El a închinat țării toate puterile cu cari Dumnezeu îl înzestrăse și moartea singură a pus sfârșit muncii Sale neobosite și rodnice.

Pildă strălucită de devotament neclintit pentru poporul în fruntea căruia a fost chemat, cu Inalta Sa conștiință a datoriei, și prin virtuțile Lui, El a înscris în

cartea neamului nostru cea mai glorioasă pagină.

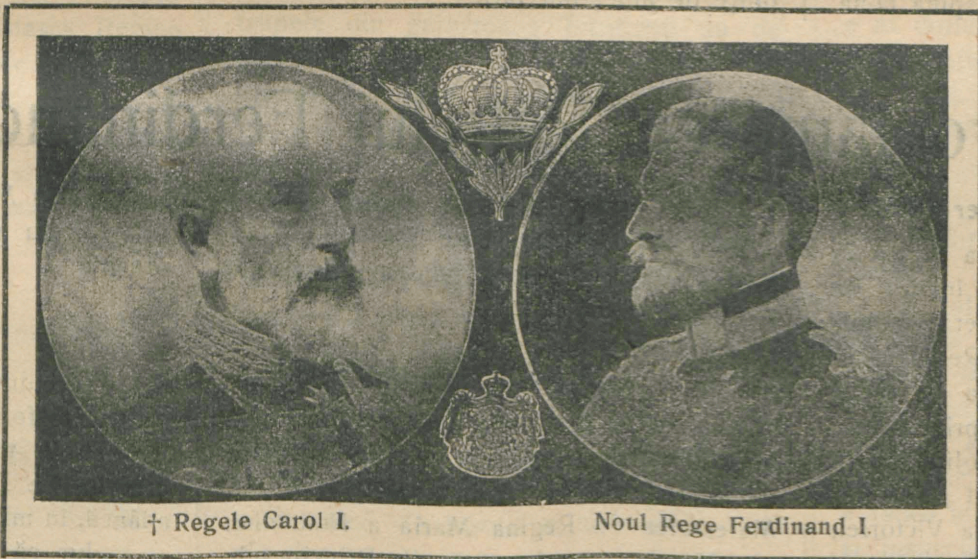
Vitejia Sa pe câmpul de războiu a făcut să reînvie gloria străbună, iar înțelepciunea Sa a asigurat statornică organizare și neîncetată înălțare a Statului nostru.

Patria li va fi în veci recunoscătoare pentru binefacerile domniei Lui fericite, în care vede și chezașia propășirii ei viitoare.

Prin opera Sa, Carol I a legat dinastia de națiune și în această zi de doliu toți Românii simt datoria ce au de a se strânge în jurul urmașului Său iubit.

El va găsi în dragostea și în încrederea poporului, nu numai mângăierea pentru jalea pe care toți Românii o împărtășesc, dar și puteri pentru a îndeplini marea și greaua misiune la care este chemat astăzi:

Insuflețit de aceleași simțăminte ca

† Regele Carol I.

Noul Rege Ferdinand I.

Asupra boalei Suveranului, se mai spune, că se agravase și din cauza lipsei de somn, de care suferia și despre care se plângea aproape tuturor, pe cari îi primia în audiență. — De altcând și medicul Mamulea, care cunoștea bine boala Majestății Sale, se arată foarte îngrijat, exprimându-și încă de mult temerea, că întâmplările din urmă, grijile pentru ca țara să iasă bine din aceste evenimente, ar putea să ducă la un desnodământ fatal pentru rege.

Se mai susține, că până în prezua morții, Suveranul nu încetă să spună tuturor, celor cari erau primiți în audiență: „Aveți încredere, România va ieși bine!“

Consiliu de ministrii

Membrii guvernului, îndată după primirea tristei vești, s'au întrunit într'un consiliu (ședință). La acest consiliu au luat

și gloriosul Său unchiu, noul Rege îi va continua opera întru îndeplinirea chemării neamului. (Urmează apoi iscăliturile miniștrilor.)

Sosirea Principilor moștenitori la Sinaia.

Sâmbătă la ora 1 după amiază, au sosit la Sinaia Principele Ferdinand, Princesesa Maria și Principele Carol. (Familia moștenitoare, de câteva zile se mutase dela Sinaia la București în palatul dela Cotroceni). În gară la Sinaia, Principii au fost întâmpinați de autoritățile locale și alte persoane înalte. După ce s'au întreținut puțin, Altețele Lor au plecat la castelul Peleş. Aci s'a petrecut o scenă mișcătoare, când Principii moștenitori s'au văzut în fața corpului neînsuflețit al fostului Rege. Regina a izbucnit în plânsete, iar Principele Ferdinand, însuși foarte atins, o îmbărbăta susținându-o de mijloc.

Sigilarea odăilor Regelui.

Încă Sâmbătă dimineața, îndată după știrea morții, s'au sigilat toate odăile și birourile M. S. Regelui dela palatul din București. Sigilarea s'a făcut conform legii, în prezența ministrului de justiție Antonescu.

Unde va fi înmormântat Regele Carol?

În cripta istoricei mănăstiri dela Curtea de Argeș! În mod oficial s'a anunțat, că rămășițele pământești ale Regelui Carol vor fi înmormântate în biserica domnească din Curtea de Argeș. Ele vor fi depuse în partea dreaptă a bisericii, în fața catapetesmei unde se păstrează Evanghelia Reginei, lângă Neagoe Vodă și Despina D-na.

În această parte se află mormintele lui Ioan Radu și Anghelina, fiii lui Neagoe; apoi separat Neagoe Vodă și la stânga mormântul Doamnei Despina, soția lui Neagoe, împreună cu acel al Stancăi, soția lui Ștefăniță Vodă. Regele Carol va fi înmormântat la picioarele lor.

Când se face înmormântarea?

Înmormântarea va avea loc Joi după amiază în 2/15 Octomvrie. Cortegiul va porni dela Palatul Regal din București spre gară, de unde cu un tren special rămășițele pământești ale Regelui Carol vor fi transportate la Curtea de Argeș. Coroana de oțel, făurită din oțelul tunurilor dela Plevna, va însoți sicriul regesc până la Curtea de Argeș, de unde va fi readusă apoi la București.

Testamentul Regelui Carol.

Unele persoane politice susțin, că averea Regelui se urcă la suma de peste 500 milioane lei.

În afară de dorința, pe care Regele Carol și-o exprimă, ca la înmormântare să nu i-se aducă flori artificiale (adecă de cele făcute cu mâna), testamentul cuprinde între altele următoarele:

1. Regele Carol lasă, din avera personală, 12 milioane pentru scopuri de binefacere în țară. Împărțea este cam următoarea: Trei milioane pentru înființarea unui orfelinat la Craiova pentru ficele de ofițeri; — trei milioane pentru înființarea la București a unei școli de meseriași și industriași; — trei sute de mii Lei pentru fundațiunea universitară Carol I precum și mai multe legate mai însemnate pentru orașele București, Iași și Craiova și alte mai mici pentru toate orașele reședințe de județ din țară.

2. Castelul Peleş dela Sinaia îl lasă noului Rege al României, urmând însă ca uzufructul să-l aibă Regina văduvă Elisaveta.

3. Deși catolic (evangelic), Regele Carol își exprimă dorința ca la serviciul dumnezeesc al înmormântării să iee parte și biserica ortodoxă a statului român, pe care a iubit-o și a respectat-o.

4. Testamentul, în afară de o seamă de alte hotărâri, cuprinde părți foarte înalțătoare cu privire la dragostea nemărginită, pe care Regele Carol a păstrat-o neștirbită pentru țara și poporul român.

Alte amănunte asupra morții.

În unele cercuri din București, moartea Majestății Sale Regelui e prezentată în modul următor, după cum au scris și unele ziare din capitală, apărute Duminecă:

Suveranii dormiau la castelul Peleş tot într'o odaie. Sâmbătă dimineața, la orele 6, s'a deșteptat Regina. De obicei la această oră se deșteaptă și Regele.

Regina văzând, că Regele nu se deșteaptă și că doarme foarte liniștit, nu s'a îndurat să-i turbure somnul. Dar peste câteva minute regina șopti: Carl! Carl! Neprimind nici un răspuns și observând că regele nu se mișcă, se apropie de pat și-l chemă cu voce mai tare: Carl! Carl!

Regele, care de alte-ori la cel mai mic zgomot din odaie se deșteptă, tot nu răspunse. Atunci regina puse mâna pe capul regelui și strigă disperată: Carl!

Tipătul reginei se auzi în celelalte camere și când personalul de serviciu intra în odaia de dormit, găsi pe regina îngununchiată, în nesimțire, la căpătâiul Soveranului. Corpul Regelui era rece...

Proclamarea Regelui Ferdinand.

Sosirea Regelui Ferdinand.

Familia Regală a sosit dela Sinaia în București Duminecă la 11 ore înainte de amiază. Pe stradele capitalei era o mulțime de public, ca nici odată. Regina Maria era în mare doliu și purta pe piept ordul Coroana României, iar principesele erau de asemenea în mare doliu. Din gara de nord Suveranii au trecut pe la Palatul Regal, iar de aci, pe calea Victoriei, spre Mitropolie, unde a avut loc un serviciu divin pentru odihna sufletului repusatului.

Intrunirea Corpurilor Legiuitoare

Pe Duminecă, la ora 1, Corpurile Legiuitoare (camera și senatul) au fost convocate la o ședință solemnă, când au proclamat pe Ferdinand I Rege al României.

Ședința solemnă, prezidată de d-l Ferechide, ca cel mai în vârstă dintre prezidenți, a decurs după toate formele prescrise de constituția țării.

De față erau toți deputații și senatorii, reprezentanții autorităților publice civile și militare, înalții demnitari ai țării, membrii corpului diplomatic etc. etc.

La orele 2 fără un sfert I. P. S. Sa Conon, Mitropolitul primat al României, apare în dreptul mesii, pe cari stau evanghelia și crucea, îmbrăcat în odăjdii și purtând mitra. E încunjurat de clerul Mitropolitan.

Peste puțin timp se aprind cele 7 lumini din sfeșnicul care stă pe masă. Încă 2 sfeșnice cu două luminări se aprind și se așează lângă el.

Sosirea familiei regale.

La orele 2 se face o liniște profundă în sală. Prin stânga în dreptul băncilor ministeriale sosește, adusă de d-l Missir, Majestatea Sa Regina Maria a României.

M. Sa este însoțită de Princesele Elisaveta, Marioara și de Princesele Nicolae. Regina, Princesele și Principele sunt în doliu mare. M. Sa Regina poartă marele cordon al ordinului „Coroana României“.

D-l Ferechide deschide ședința, zicând: Domnilor! Sunteți convocați astăzi în ședința solemnă spre a primi jurământul noului rege al României.

I. P. S. Sa Mitropolitul primat înaintază în fața mesei purtând în dreapta cârja arhiepiscopală. D-l Ferechide, președintele camerei, anunță sosirea Majestății Sale Regele!

În acest moment intră Regele Ferdinand. E îmbrăcat în uniformă de general de infanterie cu marele cordon al Colanului „Regelul Carol I“, are epoleții îndoliați. Întreaga asistență izbucnește în urale frenetice, cari durează câteva minute.

Regele are în urma sa pe A. S. R. Princesele Carol. Miniștrii sunt în stânga.

I. P. S. Sa Mitropolitul cu clerul mitropolitan și cu președintele camerei stau în dreapta.

Depunerea jurământului noului rege.

Președintele consiliului de miniștri dă Regelui o foaie, pe care e scris jurământul. Regele îl ține în mâna stângă, având dreapta pe Evanghelia. Se face o tăcere adâncă, în mijlocul căreia Regele pronunță:

„Jur să păstrez Constituția și Legile poporului român, să mențin (susțin) drepturile sale naționale și integritatea teritoriului“ (neștirbirea pământului țării).

Acest moment e foarte emoționant. Regina României duce batista la ochi. După pronunțarea formulei de jurământ regele sărută mâna Mitropolitului. Asistența face regelui ovațiuni. Uralele călduroase durează câteva minute.

După ce jurământul e semnat de rege, e contra-semnat și de Mitropolitul primat, de președintele consiliului, de președintele Corpurilor Legiuitoare și de membrii guvernului, textul jurământului e apoi dat regelui, care-l încredințează președintelui camerei.

Vorbirea Regelui Ferdinand.

După depunerea jurământului în mijlocul unei tăceri adânci, Regele Ferdinand al României a rostit următoarea cuvântare: „Chemă prin grația lui Dumnezeu și

voința națională să fiu urmașul marelui Intemeietor, care Mi-a lăsat ca sfântă moștenire credința și iubirea poporului român, găsec, în dragostea Mea către neam, puterea de a pași fără șovăire pe calea, pe care Mi-o impune (mă îndeamnă) greaua Mea sarcină (aplaude îndelungate).

„Pilda aceluia, pe care-l plângem toți, ca pe un Părinte și convingerea, că numai printr-o neîncetată propășire se sprijină viața trainică a unui popor, e o călăuză pentru Mine, în acest moment, în care Mă hotăresc a-Mi jertfi întreaga viață pentru desvoltarea puterilor acestui Stat (aplaude).

„Intru îndeplinirea acestei datorii, pe care o îmbrățișez cu neclintită credință, cu nestrămutată dragoste, aduc cel mai adânc prinos de recunoștință Aceluia, a cărui sfântă amintire e cea mai tare legătură dintre Tară și Casa Noastră (aplaude).

„In rodnică domnie, care face mândria istoriei noastre, Regele României a găsit totdeauna un sprijin puternic în unirea tuturor Românilor, cari au alergat împrejurul Tronului.

„Cu același patriotism, sunt sigur, că și de aci înainte Românii vor încunjură Tronul, asigurând prin această unire a lor garanția, care se cere pentru propășirea unui popor.

„Dumnezeu, care după atâtea grele încercări a binecuvântat munca acelora, cari s'au străduit și au făcut atâtea pentru acest popor, nu ne va lăsa nici pe noi.

„El îmi va da puterea, ca, fără șovăire să depun munca trebuitoare, pe care, ca bun Român și Rege, sunt dator s'o închin iubitei Mele țări“. (Aplause îndelungate entusiaste.)

La sfârșitul acestor cuvinte, președintele camerei a strigat: „Trăiască Regina României!“ Atunci toți cei de față au izbucnit în aplaude călduroase.

„Trăiască principele moștenitor al României!“ — a fost al doilea strigăt. Aceleași tunete de aplaude au urmat la adresa prințului Carol, care acum e moștenitorul Tronului.

Cuvântarea președintelui Camerei.

Președintele Camerei, d-l Ferechide, rostește apoi următoarea cuvântare:

Sire! Primind astăzi jurământul Maiestății Voastre, ne facem datorie exprimându-vă devotamentul absolut al poporului român și încunjurând cu dragoste Tronul M. Voastre.

În acest moment, în care luați conducerea poporului român, nu putem să nu ne gândim la marele dispărut, la marele Rege, pe care toată țara îl plânge azi.

Vreme de o jumătate de veac, Regele Carol a condus România pe calea propășirii depunând o muncă plină de dragoste pentru binele acestei țări.

Munca aceasta nobilă a ilustrat-o cu pilde nobile. Lui îi datorim ceea ce suntem azi. Din două mici provincii, suntem România de azi, întemeiată pe baze statornice; suntem azi în măsură să ne apărăm cu energie drepturile și interesele.

Memoria Regelui Carol va fi pururea cinstită de poporul român. Lui îi datorăm legăturile tari, cari leagă și țara și dinastia.

Vă asigurăm, în acest moment pe Maiestatea Voastră, de dragostea și devo-

tamentul, pe care Vi-l păstrează poporul român.

Corpurile Legiuitoare Vă fac urarea să duceți mai departe și să desăvârșiți opera începută de Regele Carol.

În numele reprezentanților Națiunii române, exprimăm dragostea și devotamentul acestui neam pentru Rege și Familia Sa și strig: Trăiască Regele!

Slujbă la Mitropolie pentru noul rege.

După terminarea solemnității din palatul camerei, perechea regală și toți cei de față au trecut în biserica Sfintei Mitropolii, unde Mitropolitul-Primat a slujit un serviciu divin pentru noul rege al României.

Defilarea trupelor.

În urmă, M. Sa Regele Ferdinand, ieșind din biserică, a trecut în revistă trupele. Muzicile militare cântau imnul regal. Soldații și mulțimea aclamau cu entuziasm pe Suverani. Se auziau mereu strigăte: Trăiască Ferdinand!

După sfârșitul defilării, perechea regală s'a suit în trăsură și s'a întors la palatul regal, aclamată de o mare mulțime, care se îngrămădea pe strade.

Momentul depunerii jurământului a fost anunțat prin 101 bubuituri de tun, cari vesteau poporului, că regele a fost proclamat.

Mulțimea a rămas pe străzi până seara târziu, continuând să aclameze, în fața Palatului, pe Regele Ferdinand și pe Regina Maria.

Depunerea jurământului trupelor din capitală.

La orele 3 și jumătate după amiază, trupele din garnizoana București au depus jurământul noului rege. La regimentul 21 au depus jurământul în afară de trupe și generalii aflători în Capitală, precum și ofițerii fără trupă.

Un înalt ordin de zi.

Regele Ferdinand a adresat armatei următorul ordin de zi:

Ostași! După o muncă fără preget de o jumătate de veac, încărcat de ani și mărire, iubitul nostru Rege și-a închinat pentru veci ochiul, care v'a privit necontenit cu dragoste fără margini. Inima lui părintească v'a însoțit zi și noapte — El v'a dus la glorie și cinste; cu laurii culeși pe câmpurile de bătaie a încununat fruntea Lui și frunțile voastre. —

Ostași! Cu inimă îndurerată, dar plină de nădejde iau asupra-Mi greaua sarcină, ce Mă așteaptă. Cu credință că veți urma tot înainte pe calea croită de întâiul vostru Rege și Căpitan, vă aduc la rândul Meu dragostea și încrederea unui părinte către copiii săi, cerându-vă din partea voastră precum v'a cerut și dânsul să vă închinați într-o muncă încordată sufltele Țarei și Tronului. *Ferdinand.*

Condolențele Maiestății Sale Monarhului nostru.

Maiestatea Sa Monarhul nostru Francisc Iosif a trimis Reginei-văduvă a României următoarea telegramă:

Știrea morții regelui scumpului Tău soț, m'a mișcat adânc. Plâng din toată inima pierderea acestui scump amic, care ni-era atât de aproape și iau parte din toată

inima la durerea Ta, a cărei adâncime o înțeleg. Dumnezeu să Te păzească și să Te mângăie în aceste grele ceasuri

Francisc Iosif.

Alte telegrame de condolență.

Printre cei dintâi suverani cari au condolat pe regina văduvă și pe regele Ferdinand, sunt Impăratul Wilhelm al Germaniei și Francisc Iosif al Austro-Ungariei.

Regina Elisaveta a răspuns ambilor suverani. Impăratului Wilhelm regina a telegrafiat: „Regele Carol v'a fost credincios până la ultima suflare“. Iar împăratului Francisc Iosif: „În aceste momente grele ați fi putut să vă întemeiați pe toată prietănia sa“.

Aducerea rămășițelor pământești în Capitală.

s'a făcut Luni după amiază. La orele 12 și jumătate trenul mortuar a plecat din Sinaia, iar la 3 ore a sosit în gara Mogoșoaia din București. Aci se află tot ce are Capitala mai ales. Cociugul a fost ridicat și pus pe un afet de tun tras de 6 cai. Astfel s'a pornit conductul spre palatul regal, unde a sosit după orele 5. Sierul s'a așezat în sala Tronului. La orele 6, fiind totul sfârșit, familia regală s'a retras în apartamentele regale, iar persoanele cari au luat parte la trista ceremonie, au părăsit palatul. Publicul a putut vedea rămășițele pământești ale răposatului Suveran Marți și Mercuri dela orele 10 până la 5 d. a. Transportarea la Curtea de Argeș se face Joi acum, în ziua când încheiem foaia. Despre ea easta vom scrie în numărul viitor.

Noul rege Ferdinand.

— Date biografice. —

Regele Ferdinand (Victor, Albert, Meinrad de Hohenzollern), s'a născut la 12 August 1865, în castelul Sigmaringen și e al doilea fiu al principelui Leopold de Hohenzollern și nepot de frate al Augustului defunct.

Regele de azi al României și-a făcut studiile gimnaziale la gimnaziul din Düssel-dorf, iar pe cele universitare la Tübingen și Lipsca, cum și pe cele militare la Cassel.

A intrat ca sublocotenent în reg. 1 de gardă în Potsdam și a învățat limba română sub conducerea profesorului V. Păun, fost director al liceului Lazăr, între anii 1883—1888, iar dela 26 Aprilie 1889 face parte din armata română, unde e astăzi înaintat general de corp de armată și inspector general al armatei.

S'a căsătorit la 29 Decembrie 1892, în castelul Sigmaringen, cu Maria Alexandra Victoria Princesă de Saxa Coburg și Gotha, născută la 17 Octombrie 1875, de religie luterană, nepoată de fiu a defunctei regine împărătesă Victoria a Angliei și vară bună cu împăratul Wilhelm al II-lea al Germaniei și cu Nicolae al II-lea al Rusiei.

Principele moștenitor e principele Carol, născut la 3 Octombrie 1893, la Sinaia, iar ceilalți Augustii fii ai Regelui sunt Altețele Lor Regale Princesele Elisaveta, Maria și Ileana cum și Altețele Lor Regale Principii Nicolae și Mircea.

Aviz.

Mâne, Sâmbătă după amiază, vom scoate o ediție specială cu amănunte asupra înmormântării Regelui Carol, apoi ordinațiunea despre noile asentări a bărbaților dela 24—36 ani și telegramele mai nouă.

Situația războiului european.

La decursul săptămânei din urmă, armatele noastre aliate au respins în mai multe locuri pe dușman în Galiția. Luând ofensiva contra Rușilor, — după cum se comunică oficial — armatele aliate i-au silit a părăsi fortăreața Pșemișl, pe care Rușii au ținut-o împresurată aproape o lună de zile. În jurul acestei cetăți au avut loc lupte crâncene, cari au adus mari pierderi Rușilor.

După lupte de mai multe zile, Rușii au început a se retrage din o parte a Galiției (din jurul Pșemisului). Retragerea aceasta poate să fie o urmare a slăbirei trupelor rusești, dar să crede și aceea, că Rușii vreau acum să se retragă ceva înapoi, spre a se pregăti pentru o nouă luptă. Aceasta se pare, că va avea loc nu departe de Pșemișl, până sus în Polonia rusească dealungul Vistulei, pe unde și de prezent luptele decurg cu vehemență, după cum spunem în telegramele de peste săptămână. De almintrelea războiul în Galiția și Polonia rusească începe a deveni tot mai greu și din cauza timpului de iarnă. Pe multe locuri a căzut zăpadă și e frig în toată forma.

Despre luptele din Carpați n'am primit multe știri în decursul săptămânei. La început s'a vestit, că Rușii au fost respinși înapoi peste graniță. Dar o telegramă sosită azi, Joi, spune că pe la Torna a avut loc o luptă de mai multe zile, iar în ținutul Vișăului încă se dau lupte cu succes.

Luptele cu Sârbii și Muntenegrinii nu sunt rău prezentate prin telegrama din 9 Octomvrie. Dar de atunci n'am mai primit știri deosebite. Desigur, că și pe acolo se vor fi făcând pregătiri pentru vr'o luptă mai mare.

Intre Germani și Belgieni luptele decurg cu înverșunare. Germanii au cucerit cetatea Antwerpen, astfel că de prezent au ocupat aproape Belgia întreagă. Guvernul belgian s'a refugiat în Bordeaux, unde se află și cel francez, iar regele Belgiei a fugit în Anglia.

Lupta cea mare dintre Germani și Francezi încă nu s'a sfârșit. În unele locuri Germanii s'au retras înapoi, iar în alte părți au luat din nou ofensiva. Această luptă e îngrozitoare și se poartă cu o tărie neînchipuită.

Balkanul se pare, că tot mai tare clozeste. Azi-mâne cine știe ce vom auzi și de pe acolo, mai cu seamă din Turcia.

Italia nu se mișcă din neutralitate, dar face mereu pregătiri de război. — România în zilele din urmă a fost ocupată în prima linie cu înmormântarea Regelui Carol. În acest timp declarații politice nu s'au prea făcut.

În cele următoare lăsăm să urmeze telegramele sosite în decursul săptămânei.

Știri și telegrame

sosite **Vineri și Sâmbătă,**
în 9 și 10 Octomvrie n.

Luptele în Galiția și Maramurăș.

Budapesta, 9 Octomvrie. Trupele noastre, continuând înaintarea lor au respins pe dușmanul din fața orașului Przemysl la Barycz, spre vest de Dynov, și au recapat localitatea Rzeszov, unde au capturat (cuprins) tunuri. În colțul Vistula-San am făcut numeroși prizonieri dintre Rușii cari se refugiau și le-am luat mult material de război. Atacurile vehemente ale Rușilor, îndreptate din nou asupra întăriturilor dela Przemysl le-am respins victorios. Dușmanul a avut multe mii de morți și răniți.

În luptele victorioase de lângă Si-

ghetel Marmăției glotași din Ungaria și Galiția de răsărit precum și legionarii poloni s'au întrecut în fapte de vitejie — Generalul Höfer, locțiitorul șefului statului major

Situația în Bosnia

Budapesta, 9 Octomvrie. În scop de a curăți Bosnia de inimi am început o acțiune, care a fost urmată de noi succese. Față de succesele noastre avute în contra muntenegrinilor, pe cari le-am anunțat deja, mai avem de spus încă o învingere a noastră decisivă (hotăritoare), câștigată împotriva trupelor sârbești, cari năvăliseră fără a afla împotrivire din partea noastră la Vișegrad.

Coloana inimică de nord am respins-o de către Srebenica către localitatea Bainabasta dincolo de Drina luând în ea pradă de război dela inimic trenul și transportul lor de munițiuni.

Forța principală a inimicului, comandată de fostul ministru de război Milos Bosanovic, care înaintase până la Pomanja Planica, a fost bătută complet de trupele noastre într'o luptă de două zile. Inimicul numai cu fuga a putut scăpa de înconjurarea plănuită de noi. Am tăcut prizonieri un batalion al regimentului de glotași Nr. 11 și am făcut ca pradă de război mai multe tunuri. — Generalul Potiorek

Luptele Germanilor cu Francezii, Belgienii și Rușii.

Budapesta, 9 Octomvrie. Din cartierul general german se anunță cu data de 7 Octomvrie seara:

Luptele pe aripa dreaptă din Franța încă n'au adus deciziunea (nu se știe sfârșitul) Înaintarea Francezilor din Argoni și din frontul nordic dela Verdun a fost respinsă.

În fața orașului Antwerpen (Belgia) a căzut în stăpânirea noastră și fortul Brochem. Atacul nostru a trecut peste râul Nethe și se apropie de cercul interior al forturilor. O brigadă englezească și Belgienii au fost respinși între cercul exterior și interior al forturilor spre Antwerpen. Am cuprins în câmpul liber 4 baterii grele, 52 tunuri de câmp, între cari și engleze.

Atacul Rușilor în guvernamentul Suwalki (Rusia) a fost respins. Rușii au pierdut 2700 prizonieri și 9 mitralieze.

În Polonia rusească au fost făcuți prizonieri în ciocniri mai mici spre vest de Ivangorod 4800 Ruși.

Londra, 8 Octomvrie. Toate știrile din izvor francez spun, că luptele din Franța au ajuns la cel mai înalt grad. În săptămâna aceasta trebuie să urmeze hotărîrea. S re nord de râul Somme lupta e atât de îngrozitoare, încât e imposibil, ca ea să mai țină mult.

Rotterdam, 8 Octomvrie. Un aviator german a aruncat azi bombe asupra orașului Antwerpen. Conziliul comunal din Antwerpen a hotărît astăzi, că se va apăra până la extremul posibil contra asediului.

Luptele în Galiția.

Budapesta, 10 Octomvrie. Biroul de presă al prim-ministrului comunică

următoarele: Înaintarea trupelor austro-ungare a constrâns pe Ruși, ca să părăsească eforturile lor zadarnice desfășurate în contra orașului Przemysl (Pșemișl). Eforturile Rușilor și-au ajuns culmea în 8 Octomvrie, ceea ce însă le-a pricinuit jertfe îngrozitoare. Eri înainte de ameză a slăbit focul artileriei rusești îndreptat în contra cetății și Rușii au început să retragă o parte din puterile lor de atac. O armată puternică rusească a intrat în luptă cu coloanele trupelor noastre, cari înaintau de către localitatea Lancut. Lupta ține încă. Din Rozvadow am scos deja pe dușman.

Luptele în Maramurăș.

Budapesta, 10 Octomvrie. Luptele noastre continuate în Carpați ne sunt favorabile. Retragerea Rușilor din comitatul Maramurăș s'a transformat în fugă. Trupele noastre au risipit la Bocsko o puternică trupă de cazaci. În aceste lupte s'a distins și trupa ucraină. Înaintarea trupelor noastre în Beskizi prin trecătoarea Vereczk în direcția Slavko-Tucholka continuă. Din trecătoarea dela Uczok respingem pe dușman spre Turka.

Luptele dela Antwerpen.

Rotterdam, 10 Octomvrie. Alături după ameză le-a succedat Germanilor să treacă în mai multe părți râul Nethe și să înconjoare din toate părțile garnizoana forturilor cetății Antwerpen (Belgia). Ziua de Mercuri a trecut cu pregătirile de atac și cu terminul fixat locuitorilor pentru a părăsi orașul. Noaptea spre Joi a fost îngrozitoare. Grantele germane cădeau în toate părțile orașului. Pretutindeni s'au aprins casele. Zeppelinurile aruncau bombe asupra tancurilor de ulei, cari au luat foc. Locuitorii s'au refugiat prin pivniți și când dimineața au cutezat să iese la lumina zilei, au văzut pustirea îngrozitoare. În centrul orașului ardeau șire întregi de case. Germanii au stricat apeductul (canalul, pe unde se aduce în oraș apa de băut).

Duminecă și Luni.

Ocuparea fortăreței Antwerpen.

Budapesta, 11 Octomvrie. Din cartierul general german se anunță, cu data de 10 Octomvrie orele 10 seara, următoarele: După un asediu (împrejurarea) de 14 zile, a căzut în mâinile noastre orașul Antwerpen împreună cu toate forturile sale.

În 28 Septemvrie am tras prima ghiulea asupra liniei externe (din afară) a forturilor. În 1 Octomvrie am luat cu asalt primele forturi. În 6 și 7 Octomvrie infanteria și artileria noastră a trecut peste râul Nethe, a cărui ape erau mari și care în cele mai multe puncte avea o lățime de 400 metri. În 7 Oct. am înștiințat comandantului orașului, în mod binevoitor, bombardarea orașului în înțelesul convențiunei de Haga. După ce comandantul orașului a declarat, că ia răspunderea pentru bombardarea anunțată, am început bombardarea la miezul nopții, în 7 spre 8 Octomvrie.

În acelaș timp a început și atacul în contra forturilor interne (din lăuntru). În dimineața zilei de 9 Octomvrie am luat în stăpânire două forturi ale liniei interne de apărare, iar după amiază am putut ocupa orașul fără nici o împotrivire mai serioasă.

La început armata de apărare, după cât se pare puternică s'a apărât eroic. Mai apoi în urma asaltului infanteriei și marinarii noștri, precum și sub puterea focului artileriei noastre, armata de apărare nu s'a mai putut împotrivi și s'a refugiat în desordine completă. Din armata de apărare a făcut parte și o divizie de marinari englezi, care a sosit în timpul din urmă. Aceasta avea să formeze zidul de apărare, conform știrilor ziarelor engleze.

Cât de desordonată a fost împărțirea trupelor belgiene și engleze, aceasta o arată faptul, că consfăturile de predare au trebuit continuate cu primarul orașului, ne aflându-se spre scopul acestei nici o autoritate militară.

Ultimele forturi, cari încă n'au fost predate, au fost ocupate de trupele noastre. Numărul prizonierilor încă nu se poate stabili. Numeroși soldați belgieni și englezi s'au refugiat în Olanda, unde vor fi internați. O cantitate enormă de material de războiu a căzut în stăpânirea noastră. Ultima fortăreață belgiană a căzut deci în mâinile noastre.

Armata noastră de atac s'a luptat cu o vitejie extra-ordinară, pe care fapt l'a onorat împăratul prin aceea, că a conferit comandantului ei, generalul de infanterie Bessler, ordinul „Pour le merite“.

Liberarea fortăreței Przemysl.

Budapesta, 12 Octomvrie. Biroul ungar de corespondență comunică: Prin înaintarea repede a armatelor noastre spre râul San am eliberat orașul Przemysl (Przemisl) de împrejurarea dușmanului. Trupele noastre au intrat în oraș. Unde Rușii s'au mai împotrivit, acolo i-am atacat și bătut. În decursul refugierii lor spre Sieniova și peste râul Lezaiski am făcut numeroși prizonieri. — Generalul Höfer, locțiitorul șefului statului major.

Marți și Mercuri.

Luptele în Galiția.

Budapesta, 13 Octomvrie. Din biroul presei se comunică: Ofensiva noastră după lupte victorioase, a ajuns râul San. Spre nord și sud de fortăreața Przemysl sunt atacate trupele de încunjurare rusești. Orașele Jaroslau și Lezajsk sunt în mâinile noastre.

În Polonia rusească au fost respinse toate încercările Rușilor de-a trece Vistula la Ivangorod.

Budapesta, 14 Octomvrie. Biroul de presă al prim-ministrului comunică următoarele:

Trupele noastre, cari înaintează spre Przemysl au respins ieri, ajutate de trupele din Przemysl, trupele de asediu rusești, încât aceste și-au putut susține pozițiile numai în fața liniei ostice a cetății. Retrăgându-se Rușii s'au rupt în apropiere de Sosnica mai multe poduri, încât numeroși Ruși s'au înecat în râul San. Spre est de Chyrow luptele continuă. Cu toate

drumurile rele și vremea nefavorabilă din ultima săptămână trupele noastre brave s'au purtat admirabil. — Generalul Höfer.

Luptele Germanilor cu Francezii, Belgienii și Rușii.

Budapesta, 14 Octomvrie. Din cartierul general german se comunică pe ziua de 13 Octomvrie următoarele:

Franța. Pe câmpul de războiu din vest nu sunt de înregistrat evenimente mai însemnate. Spre est de Soisson am respins atacuri vehemente. În pădurea Argonne continuă neîntrerupt lupte crâncene. Francezii opun o îndârjită rezistență. Ei trag din pomi, din mitrailezele așezate acolo și din tot felul de întărituri fortificate.

Belgia. Prada de războiu dela Antwerpen încă nu se poate stabili. Numărul dușmanilor trecuți în Olanda și desarmați se urcă la 28.000, între cari 2000 englezi. În edificiile din Antwerpen s'au produs stricăciuni puține. În port se află 4 vapoare engleze, 2 belgiene, 9 franceze, 1 danez, 32 germane și 2 austriace. Din examinarea de până acum rezultă, că englezii au stricat numai cazanele acestor vapoare.

Avantgardele trupelor germane au ajuns la Ostende. O mare flotă engleză a sosit la Ostende îmbarcând pe soldații englezi și belgieni refugiați aci.

Rusia. Pe câmpul de luptă din est a fost în 10 Octomvrie liniște. O încercare de încunjurare a Rușilor în Polonia nordică a fost din nou respinsă. Trecearea Rușilor spre sud de Varșovia peste Vistula n'a izbutit, având Rușii mari pierderi.

Pregătiri de războiu în alte state.

În Turcia.

Budapesta, 14 Octomvrie. Biroul telegrafic ungar anunță: Din Constantinopol se comunică ziarului „Pester Lloyd“: Îndrumarea ambasadei engleze (cancelaria ministrului englez) din Constantinopol, adresată soțiilor membrilor ambasadei, ca să părăsească orașul, dovedește în modul cel mai neîndoios, că stările între Turcia și puterile Triplei-Înțelegeri (Anglia, Franța și Rusia) și-a ajuns culmea. Ruptura nu se mai poate încunjuură.

În Grecia.

Ziarul bulgar „Utro“ din Sofia comunică următoarele: comandantul suprem al Greciei face de două săptămâni întărituri la granița spre Bulgaria. Nimeni n'are voie să treacă pe teritoriu grecesc.

În Italia.

„Pester Lloyd“ anunță din Roma: Guvernul Italiei a destinat o nouă sumă de 160 milioane pentru armament pe uscat și 17 milioane pentru marină. Dela izbucnirea războiului Italia a întrebuințat pentru înarmări cu totul 358 milioane.

În Statele-Unite.

Ziarelor din Rotterdam (Olanda) li se comunică din Newyork, că comandamentul marinei a Statelor Unite a chemat sub drapel rezerva a 2-a și 3-a de marină, care a și plecat în Oceanul pacific, pentru a întări flota de războiu americană aflătoare în aceste ape.

Știri și telegrame

sosește până Joi seara la încheierea foii.

Luptele contra Rusiei.

Budapesta, 15 Octomvrie. Biroul de presă al prim-ministrului vestește următorul comunicat oficios, sosit din cartierul general de războiu: În frontul liniei de bătăie Stary—Sambor—Medyka din Galiția, dușmanul are poziții întărite, în cari a fost atacat din partea trupelor noastre. Luptele se întind pe un teritoriu tot mai mare.

În Carpați, după o luptă de patru zile, am ocupat din nou Toronya, iar acum urmărim pe Ruși în direcția către Vyskow.

În ținutul Viso se dau ciocniri mai mici, dar succese, cu detașamente dușmane, cari se află în retragere. Generalmajor Höfer, locțiitorul șefului statului major.

Luptele Germanilor.

Budapesta, 15 Octomvrie. Din cartierul general german se comunică următoarele:

Belgia. Armata dușmană, a părăsit Antwerpenul, se retrage grabnic către Gent în partea vestică a coastei mării, dar e urmărită de trupele germane.

Franța. Orașul Lille a fost ocupat de Germani, făcând și 4500 prizonieri. Autoritățile orașenești au declarat trupelor germane, că Lille este a se considera de oraș deschis (adecă neîntărit). Cu toate acestea, la o încercare de-a încunjuură orașul dinspre Dünkirchen, dușmanul a trimis trupe în oraș, cu îndatorirea să stea acolo până la sosirea armatei ce a încunjuurat orașul. Urmarea acestei împrejurări a fost, că fiind orașul apărat fără rost, la ocuparea lui din partea trupelor noastre a fost bombardat, prin ceace orașul a suferit pagubă. Din frontul armatei germane nu-i nimic nou de raportat.

Din partea Germanilor s'a constatat, că lângă catedrala din Reims stau două baterii franceze grele (de asediu). Mai departe s'a observat, că dintr'un turn al catedralei se dau semne armatei franceze. Din cauza aceasta e de înțeles, că armata germană trebuie să se apere contra la astfel de mijloace de războiu, cari sunt păgubitoare armatei germane, iar aceasta trebuie să o facă fără considerare la cruțarea catedralei. Din cauza aceasta, dacă monumentală zidire de artă din Reims, va suferi și mai mult în urma războiului, — la asta și acum sunt de vină tot Francezii, ca și mai înainte.

Rusia. În partea ostică a câmpului de războiu (Polonia rusească) în luptele dela Schirwind Rușii au fost respinși. Din acest prilej Rușii au pierdut 3000 de prizonieri, 26 tunuri și 12 mașini de pușcat. Lyck e iarăși în posesiunea noastră. Biela a fost curățită de dușman; de aci spre sud, la respingerea Rușilor către Varșovia, Germanii au făcut 8000 de prizonieri și au cuprins 25 tunuri.

A treia prolongire a moratorinului.

(Urmare și sfârșit).

11. Datoriile întemeiate pe contracte de serviciu, incl. pretensiunile muncitorilor agricoli și industriali și cele ale impiegaților comerciali.

12. Pretensiunile de spese și taxe, cuvenite pentru lucrări și prestațiuni personale sau îndeplinite din încredințare, incl. taxele medicilor, advocaților, inginerilor, literare și artistice, de sensare (samsarie), de mijocitori și de agenți, îndeplinite înainte de August 1914 — până la 25% ale sumei scadente.

13. Datoriile în ființă sub titlul de preț de cumpărare a unor obiecte furnizate înainte de 1 August 1914 sau ca contravaloare a unor lucrări industriale pestate înainte de ziua aceasta, — lunar — până la câte 10% a datoriei, care procent trebuie calculat totdeauna dela suma originală a datoriei scadente. Dacă acelaș debitor are față de acelaș creditor mai multe datorii decăzute, cele 10% sunt a se calcula dela fiecare datorie separat; rata primă trebuie plătită, în toate cazurile amintite în acest §, în ziua scadenței, iar dacă aceasta a fost înainte de 15 Octomvrie 1914 — la 15 Octomvrie 1914.

14. Obligamentele întreprinsătorului față de subîntreprinsătorul său, în proporția în care întreprinsătorul a primit la mână contravaloarea lucrărilor îndeplinite — rămânând în vigoare și ratele plătibile conform punctului 13.

15. Liberarea veniturilor incl. comisiunea de vânzare, încasate fie în cursul moratorului, fie înainte de moratoriu, pe lângă susținerea drepturilor administratorului; mai departe obligamentele agenților societăților de asigurare față de societățile lor, înțelegând aici și obligamentele lor de cont-curent.

16. Cumele de despăgubire, stipulate în contracte încheiate înainte de 1 August 1914, pentru caz de resiliere, de neîmplinire sau de împlinire parțială a contractului.

17. Datoriile în bani provenite din fapte criminale.

Sub împrumut cu amortizare se înțelege în sensul acestei ordinațiuni, un împrumut care este a se replăti în cel puțin 15 ani, după un plan de amortizare dinainte fixat.

§ 5. Interesele neamintite în punctele 1—3 ale §-ului 4, întrucât au decăzut ori decad după 31 Iulie 1914, sau în lipsă de o scadență hotărâtă, nu decurg dela un termen mai depărtat decât 1 August 1914, asemenea sunt scoase de sub moratoriul acordat prin § 1.

Pentru validitatea pretensiunilor de interes de la cambii trebuie aplicate în mod corăspunzător normele în vigoare pentru validitatea sumelor cambiale; dispoziția cuprinsă în alinea ultimă a §-ului 2 are valoare și aci.

Interesele scadente la o zi hotărâtă trebuie plătite la scadență, și dacă scadența aceasta cade înainte de 15 Octomvrie 1914 — la 15 Octomvrie 1914.

În lipsa unei scadențe hotărâte interesele trebuie plătite — fără alterarea ev. stipulații contractare — din două în două luni decursiv. Dacă interesele decurg dela o dată mai veche decât 1 August 1914, cele două luni trebuie socotite dela ziua de 1 August 1914. Dacă conform acestor norme interesele ar fi plătibile înainte de 15 Octomvrie 1914, atunci plata trebuie făcută în ziua de 15 Octomvrie 1914.

§ 6. Asupra banilor plasați înainte de 1 August 1914, pe lângă libele de depunere sau în cont-curent la institute de bani, sau alte firme, cari se ocupă cu primirea de depozite spre fructificare, înțel gându-se aci și interesele decăzute înainte de 1 August 1914 — deponentul poate dispune în cursul moratorului, acordat prin ordinațiunea prezentă — fără alterarea termenelor de abdicere stipulate — numai pe lângă restricțiile următoare:

Dacă la 1 August 1914 depunerea, plasată pe lângă libel de depunere sau în cont-curent, n'a fost mai mare de K 2000 — deponentul poate pretinde să i se replătească pe tot timpul dela 1 August 1914 încoace, în total numai K 200; dacă însă a fost mai mare de K 2000 poate pretinde să i se replătească lunar K 200; iar în cazul din urmă suma maximală ce se poate pretinde, sub toată durata moratorului, este 10% a bonului în ființă la 1 August 1914.

Proprietarul unui cont-curent poate pretinde replătirea integrală a bonului său, fără privire la sumă, dacă dovedește în mod vrednic de credință, că banii ce-i reclamează îi trebuie necondiționat pentru a plăti salarele și simbrile împiegaților săi, chiria localului său de afaceri sau a altor localități a întreprinderii sale; pentru plata datoriilor amintite în § 4, punct 3, sau pentru plata premiilor de asigurare plătibile în sensul punctului 7 al §-ului 4; pentru datoriile plătibile, conform punctului 12 și 13 al §-ului 4 sau pentru achitarea intereselor plătibile conform §-ului 5 sau în fine pentru a cumpăra produse (material) sau mărfuri pentru gospodăria sa agricolă sau întreprinderea sa industrială

ori comercială — și asignează în acest scop sumele necesare celor îndreptățiți la aceasta.

Din depunerile plasate pe lângă libele sau în cont-curent, amintite în alinea 1, deponentul poate asigna pentru achitarea dărilor sau a altor sarcini publice a sale sau în contul împrumuturilor statului ori și ce sume la cassieriele statului îndreptățiți la încasarea acelor.

Insitutele de bani și alte firme, cari se ocupă cu primirea de depuneri spre fructificare precum și societățile de asigurare pot dispune asupra capitalurilor plasate în cont-curent — fără privire la sumă — dacă dovedesc în mod demn de credință, că de banii reclamați au necesitate, pentru achitarea obligamentelor lor, conform punctelor 2, 6 și 7 a §-ului 4 și a §-ului prezent sau 8.

Deponentul se poate folosi de dreptul său fixat în alineatele 3, 4 și 5 ale §-ului prezent numa, dacă anunță suma de care are necesitate, în scris, cel puțin cu 8 zile înainte — întrucât nu este stipulat un termen de anunț mai lung.

La însoțiri de credit, suma, ce o poate pretinde deponentul în temeiul acestui § la nici un caz nu poate trece peste jumătatea sumei depuse.

Sumele plătite în ziua de 1 August 1914 sau mai târziu din depunerile în ființă la 1 August 1914, se pot calcula în sumele pretinse în temeiul alineatului 2.

§ 7. Institutul de bani sau firma, care se ocupă cu primirea de depuneri spre fructificare nu poate refuza — cu provocare la moratoriul acordat prin ordinațiunea prezentă — executarea unui ordin al deponentului, de a trece o anumită sumă din bonul său într'un alt cont-curent dela acelaș institut sau aceeași firmă sau într'un libel de depozit, provăzut cu clauzula referitoare la transcriere.

Persoanele, în favorul cărora s'au făcut astfel de transcrieri, încă pot dispune de bonurile lor, între limitele stipulate între ele și deponent și comunicate institutului sau firmei — numai în măsura în care ar fi putut dispune de acei bani însuși deponentul, dacă transcrierea n'ar fi avut loc; în cazul acesta depunerea rămasă deponentului rămâne — până la conurența sumei transcrise — neatacabilă. Deponentul asemenea poate pretinde replătiri din sumele transcrise în cont-curentul său propriu sau în depunerea sa, numai, în măsura, în care a fi putut face aceasta dacă transcrierea n'ar fi avut loc.

Deponentul poate cere, ca o depunere a sa, plasată pe lângă libel de depunere și a căreia sumă nu este mai mică de K 10,000, să se transcrie în cont-curentul său deja existent, sau ce se va deschide, la același institut sau aceeași firmă, și poate dispune asupra acestui bon al său, ca și cum ar fi fost plasat dela început în cont-curent.

§ 8. Depunerile fondurilor publice, plasate în cont-curent sau pe lângă libele de depuneri, trebuie replătite amăsurat trebuinții, a căreia subversare o stabilesc autoritățile de control ale statului — fără nici o restricție, în sumă integrală. Trebuie însă observate termenele de anunț stipulate, resp. să se anunțe ridicarea în scris cel puțin cu 8 zile înainte. Mărimea trebuinții o stabilește privitor la fondurile orașelor cu magistrat, a comunelor mari și mici, la sume, ce trece peste K 5000 ministrul de interne, la sume sub K 5000 vice-comitele.

Dispoziția aceasta are valoare și față de depunerile casselor de asigurare muncitorești și a casselor de ajutorare a societăților miniere.

Pentru acoperirea trebuințelor lor curente, orașele și comunele, precum și casele orfanale, pot dispune — pe lângă obvservarea termenelor de anunț stipulate, dar pe lângă un anunț prealabil de cel puțin 8 zile — de capitalurile lor plasate în cont-curent sau pe lângă libele de depuneri — fără privire la limitele fixate în §§-ii 6 și 7. Mărimea trebuințelor curente o stabilește în capitală pentru sume, ce trec peste K 20,000 ministrul de interne; pentru sume ce nu trec peste K 20,000 consiliul comunal; în orașele cu drept municipal și cu magistrat ministrul de interne; în comune mari și mici, privitor la sume, ce nu trece peste K 5000 vice-comitele comitatens. Privitor la casele orfanale stabilirea trebuințelor curente cade în competența Scaunelor orfanale.

Capitalurile administrate la cassa orfanală și ajunse la scadență prin încetarea tutoratului

sau a curatoratului, trebuie replătite numai excepțional, și numai în măsură stabilită din caz n caz de ministrul de interne

Dintre §§-ii 9—32 ai ordinațiunii sunt de elevat § 17, conform căruia neîmplinirea obligamentului de scadență nu are nici un fel de consecvență de drept pentru debitorul, care a a uzat de moratoriu. Mai departe § 18, în sensul căruia, în caz de neîndeplinire a obligamentelor, scoase de sub moratoriu, creditorul până la alte dispoziții ale ministerului, nu poate validată consecvențele de drept provăzute pentru caz de neîmplinire, excepționând validitatea intereselor și a ratelor de capital decăzute, precum și a accesoriilor lor, incl. penaul, care dispoziție are putere retroactivă și față de datoriile, ce au fost de plată dela 1 August 1914 încoace. În fine § 20, conform căruia, asiguratul nu poate denegă, după expirarea moratorului și cu provocare la acesta, plata premiilor de asigurare, cu motivarea, că neplătindu-se premia, asigurarea s'a sistat, excepționând cazul, când asiguratul comunică asiguratorului în scris, în timp de 15 zile după expirarea termenului de plată a premiei sau a respirului legal sau a celui acordat de asigurator — că dorește să sisteze asigurarea sau predă la postă în timpul acesta o scrisoare recomandată de acest sens, adresată asiguratorului.

Ordinațiunea Nr. 7205/914 M. E., privitoare la al treilea moratoriu, a intrat în vigoare la 1 Octomvrie 1914.

Știrile Săptămînii.

Sibiu, 15 Octomvrie n.

Aviz. Se aduce la cunoștința onor. public, că la judecătoria cercuală din Sibiu vor fi nimicite o seamă de acte mai vechi de prin anii 1872—1909. Sunt provocați toți cei interesați, cari au documente pe care ar voi să le primească înapoi sau să fie și mai departe grijite, ca să-și înainteze cererile motivate la oficiul amintit până la 3 Noemvrie a. c., căci la caz contrar aceste acte vor fi nimicite.

Scumpetea din Paris. Din Berlin vine știrea, că în capitala Franței, în Paris, scumpetea devine din ce în ce mai mare. Măncarea, — care o aveă zilnic cel din urmă muncitor în vreme de pace, — azi de abia și-o poate face un bogătan. Ca cetitorii noștri să aibe o idee despre prețul unor articole de mâncare le putem spune că în Paris un ou costă 45 centime (cam 50 fileri), un chilogram de unt 8 coroane; iar chilogramul de canre de vacă mai slabă 8 coroane și dela 8 coroane în sus. Carnea de porc a ajuns raritate în Paris. Câte-o cuconiță dornică de câte-o friptură de porc dă și câte 10 coroane pe un chilogram și de-abia se poate găsi.

† **Chirion Șerban**, un foarte deștept și bun român din Săsăuș, de multă vreme abonat la foaia noastră, a murit — după cum ni-se scrie — ca mobilizat și subit în Făgăraș, la 12 Septemvrie n., dimineața la 6 ore, când a mers la exercițiu. Răposatul era în etate de 35 ani și lasă 4 copii orfani și mititei. — Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Pentru „Crucea Roșie“ s'a dăruit suma de K 180.60, cari au incurs din prilejul concertului militar aranjat în 11 Octomvrie n. la „Unicum“.

Refugiații din Galizia, cari au ocupat posturi de profesori sau învățători, iar dela refugiarea lor nu și-au primit salarele, să se adreseze spre acest scop cu documentele necesare la Inspectoratul școlar din Sibiu, strada Șaguna Nr. 9, în decursul orelor oficioase.

Cântece cătănești.

Frunză verde trandafir,
Mult mă 'ntreb și mult mă mir:
Câtă vreme va dură
Războiul cu Serbia?
Sau cât vom sta în cetate
Până ce va pune pace?
Că văd, că astăzi ori mâne,
Vom plecă de-aici toți bine,
Cătră Sârbu, tiran mare,
Să-l zdrobim fără cruțare.
Că pentru el stăm aici,
Noi, oameni cu copii mici.
Frunză verde cucuruz,
Trei zile Neamțul m'a dus,
Pe apa Drinei în sus,
Pe granița Sârbului,
In punerea capului.
Sârbu-i șerpe neadurmit,
Stă în tufă învălit.
Dacă nu-ți iei sama bine,
Iți pune capul sub tine.
Și dacă nu te ferești,

Nici un cias nu mai trăiești.
Frunză verde buruiună
Culese de o cătănă.
Frunză verde trandafir,
Culese de-un canonir.
Frunză verde de dudău,
Din comuna Budurlău.

Simion Strat.

Știri locale.

— Dl vicecomite aduce la cunoștință, că Ministeriul de războiu a ordonat trimiterea de haine pentru scutirea de frig a soldaților din Galiția. Populația civilă, care cinstește astfel de haine, să le pachezeze bine și trimită la cea mai apropiată comandă militară. Transportarea se va face deodată, pentru trupele din Galiția prin comanda batalionului 51 din Cluj; iar pentru trupele din Serbia, Bosnia și Herțegovina mai târziu prin comanda batalionului 50 din Alba-Iulia. Tot aci credem, că ar

trebui să se adreseze și hainele de iarnă, pe cari le trimit oamenii noștri — ca pachete — membrilor familiei, cari sunt pe câmpul de luptă. Prin comanda militară a acestor două batalioane, credem, că pachetele, bine adresate pe numele feciorilor, ajung poate mai sigur, decât prin Feldpost.

— Din partea poliției orașenești se aduce din nou la cunoștință, că descărcarea, creparea sau tăierea lemnelor de foc pe stradă în Sibiu nu e permisă, decât pe lângă concesiune polițienească. Ceice nu se conformează acestui ordin, în viitor vor fi pedepsiți fără cruțare. Totodată se aduce la cunoștință, că în viitor concesia pentru tăierea lemnelor în stradă se va mai da numai în cazuri absolut vrednice de considerat.

— In urma lucrărilor pentru apeduct, poliția orașului face cunoscut, că strada Șerpilor (Schlangengasse) până la alte dispoziții e închisă pentru umblarea cu carăle.

Nr. 61/1914 com. centr.-elect.

1952

Publicațiune.

Subscrierul comitet central electoral aduce la cunoștință publică, că listele provizorii ale tuturor alegătorilor de deputați dietali din cele 2 cercuri electorale ale orașului Nagyszeben pentru anul 1915 se espun spre vedere publică în casa orașului în expediat dela 10 Octomvrie 1914 până inclusive la 10 Noemvrie 1914.

Fiecare poate lua în timpul acesta dela 8—12 ore a. m. intuițiune în lista în prezența unui membru al magistratului, iar în zilele de lucru dela 2—6 ore d. a. poate lua copii de pe ele.

În contra acestor liste — ce privește persoana sa — fiecare poate reclama. Afară de aceasta, celce e trecut în listele provizorii, e îndreptățit, în cercul de alegere în care a trecut ca alegător, să atace prin reclamație orice primire sau stergere făcută în listă.

Reclamațiile se pot înainta în scris dela 10 Octomvrie până inclusive 25 Octomvrie.

Reclamantul e dator să motiveze reclamația, să alătore respective să producă documentele de dovedire, cari pot fi procurate de singuratici, iar cu privire la dovezile, cari nu pot fi procurate de singuratici, e dator să facă indicarea astfel, ca ele să poată fi aflate.

Date referitoare la dare, oficiul de dare orașenesc e dator să le pună imediat la dispoziția celui ce vrea să reclameze.

Reclamația poate fi bazată și pe astfel de schimbări, cari s'au ivit dela conscriere încoace. În reclamație se pot înșiră și dovezi noi.

Fiecare reclamație se poate referi numai la câte o persoană.

Reclamația e a se adresa comitetului central-electoral și a se înainta la primarul orașului.

Dacă reclamantul dorește despre înaintarea reclamației, trebuie să iese dea revers.

Reclamațiile sunt a se espune în fiecare zi spre vedere publică în localitățile și orele amintite începând dela înaintarea lor, până inclusive la 10 Noemvrie și acelea se pot decopia pe lângă observarea dispozițiilor de mai sus.

Asupra reclamațiilor pot înainta observări toți aceia, cari în senzul dispozițiilor de mai sus au drept de reclamare începând dela 10 Octomvrie până inclusive 10 Noemvrie.

Observările sunt a se adresa comitetului central-electoral și sunt a se înainta la primarul orașului și pentru fiecare reclamație separat.

Nagyszeben, în 26 Septemvrie 1914.

Comitetul central-electoral
al orașului Nagyszeben.

Nr. 1903/1914 not.

1947

Publicațiune.

Subscrierul primărie aduce la cunoștință publică, că **cârcima** comunei Szeráta se va exarânda pe termin de 3 ani consecutivi în 25 Octomvrie st. n. a. c., la 11 ore a. m., în cancelaria comunală.

Prețul strigării e 600 coroane, dela care are a se depune 20% vadiu.

Condițiunile se pot vedea în cancelaria comunală și cea notarială din Scoreiu.

Szeráta, în 29 Septemvrie 1914.

Primăria comunală.

Ioan Pralea
notar.

Ioan Pralea
primariu.

Nr. 1094/1914 not.

1948

Publicațiune.

Subscrierul primărie comunală aduce la cunoștință publică, că **cârcima** comunei Colun se va exarânda, din 1 Ianuarie 1915 începând pe termin de 3 ani consecutivi, în 8 Noemvrie st. n. a. c., la 2 ore p. m., în cancelaria comunală.

Prețul strigării e 400 coroane, dela care are a se depune 20% vadiu.

Condițiunile se pot vedea în cancelaria comunală și cea notarială din Scoreiu.

Colun, în 29 Septemvrie 1914.

Primăria comunală.

Ioan Pralea
notar.

Moise Hujn
primariu.

Nr. 1429/914 not.

1955

Publicaiiune.

Comuna Felsőgezés, com. Nagy-küküllő, dă în arândă prin licitațiune publică, ce se va ținea în 1 Noemvrie a. c. st. n., la 3 ore d. a., cârcima comunală pe 3 ani, începând din 1 Ianuarie 1915.

Prețul strigării e 500 cor., vadiu 10%. Condițiunile se pot vedea în cancelaria notarială.

Felsőgezés, la 5 Octomvrie 1914.

Primăria comunală.

Nr. 1464/914

1957

Arândare de pășunat.

Comuna Veresmart (Roșia-săsească comitatul Sibiu), exarândează pe calea licitației publice, ce se va ținea în 25 Octomvrie a. c., după ameezi la 2 ore, pășunatul de iarnă. Dreptul de pășunat e pe anul 1914/1915.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria comunală din loc.

Veresmart (Roșia-săsească) în 22 Octomvrie 1914.

Primăria comunală.

Lăzi de vânzare.

La administrația „Foi Poporului” se află de vânzare mai multe lăzi, în diferite mărimi, potrivite pentru păstrarea grâului sau alte produse.

1951

Practicant.

În prăvălia mea de manufactură, băcănie și ferărie, se primește un practicant pe lângă următoarele condiții: Să aia cel puțin 2—3 clase gimnaziale, reale sau civile; să vorbească pe lângă limba română, cea germană sau maghiară și trebuie să fie din familie hună, Nicolae Răchitan, Săsciori (Szászcsör, Szebenmegye).

Mape de vânzare.

Mapa Europei . . . . . K 1.20
„ Rusiei cu Galiția . . . . . „ .220
„ Franței cu Belgia . . . . . „ 11.0
Se află de vânzare la

Administrația „Foi Poporului”

Pentru porto recomandat este a se adăuga 35 bani deosebit.

Momentan de arândat

es-tn o mare grădină pentru zarzavaturi, potrivită pentru negustori de zarzavaturi. De asemenea și o trăsura e de vânzare. A se adresa: Sibiu, Poarta Turnului (Neppendorferstrasse) Nr. 18 B. 1958

Boltă de arândat.

În comuna Tăuni se află de dat în arândă, pe timp de 3 ani, o casă cu boltă, trafic de tabac și sare. Poziție foarte bună. Licență pentru cârcimă încă se capătă. Doritorii să se adreseze la Vasile Covaciu în Tăuni (Hosszupatak, u. p. Hususäu-Hosszuaszó, comit. Târnava mică).

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stoffe de
toamnă și iarnă în mare
asortiment.

Noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe

indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Raglan”, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — In cazuri de urgență confecționez un rând complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă. 723

O femeie văduvă

în vârstă de 46 ani, sănătoasă, harnică și de omenie, caută aplicare în vre-o casă, ca îngrijitoare de copii, ca bucatăroasă, ca econoamă, ori servitoare. (A se adresa la administrația acestei foi sub literale A. T.).

Un morar

caut pentru moara mea de benzină din Racovița. — Adresa: V. Florian, notar în Sadu (Czod, u. p. Nagy-ásznód). 1956

MOBILE lucrate solid și conștientos ...
 se pot comanda la
EMIL PETRUȚIU
 Fabrică de mobilă
SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sării 37

Specialist în:
 mobilă de tot felul pentru tinere sau cămășari, mobilări de hoteluri, vile, instituta, cafețele și restaurații!

Atelier propriu de tapiserie
 Se lucrează după planuri artistice

— Telefon Nr. 47 —
 cu legătură la casa. telefon

Banca generală de asigurare mutuală
„Transsylvania“
 asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyszeben)
 recomandă încheierea de

asigurări pe viață în cele mai culante condiții de polițe (pentru învățători profesionali și preoți români avantajii deosebite).
 Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3%
 Asigurări simple și mixte cu participare de 40% la câștig.
 Asigurări mixte cu solvarea necondiționat de două ori a capăt.

Asigurări de foc deasemeni cu premii foarte ieftine!

Dela fondarea „Transylvaniei“, sau plătit prin acest institut:

Pagube de incendiu	K	5.755,858-27
Capitale asigurate pe viață		5.635,328-12
In total a fost la Transyl- / asig. pe viață		12.067,702-
vania la 31 Dec. 1913 / asig. de foc		144.436,366-
Capital de fondare și rezerve		2.696,458-

Informațiuni și prospecte să dau în orice moment gratuit la Direcțiune și la toate agenturile.
 Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizitori) cari au legături bune la oraș și în provincie, să primesc în serviciu totdeauna la cele mai favorabile condiții.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie
ORENDT G. & FEIRI W.
 Telefon 313 (odinioară Societatea curelarilor) Telefon 313
 Strada Cisnădiei 45 — **SIBIU** — Helftaurgasse 45

Magazin foarte bogat în articole pentru călătorie, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovățuri, portimonice și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzozi) permanent în deposit.

Toate articolele din brânsele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. — Liste de prețuri, la cerere, se trimite franco.
 — Comande prin poștă se execută prompt și conștientos —

Mare deposit de hamuri pentru cai dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cai și cofere de călătorie.

— Berea albă și neagră din —
Bereria dela Trei-Stejari
 în **SIBIU**
 este foarte bună și gustoasă!

Acastă bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la oraș cât și la sat.

Că berea se poate vedea și de acolo, că curățătorii se înmulțesc mereu.

Răsboiul
 și criza comercială împreună cu el, mă îndeamnă a îmbia onoraților mei mușterii o bună ocazie de a-și putea procura avantajos cele trebuincioase.

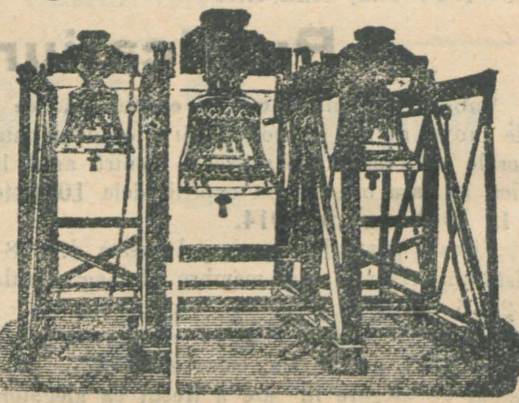
Indeosebi atrag atenția asupra la

Resturi din tot felul de stofe
 cari le vând cu cele mai ieftine prețuri,
 pe lângă plățirea îndată.

Casa de modă
FRIDERICH BINDER, mai înainte Rudolf Trentina
 Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 25.

Urmașul lui **WILHELM OTTO CHLING**
IOAN SCHIEB
 Turnătorie de clopote, de armaturi și recvizite pentru pompieri
Sibiu, Poschengasse Nr. 11 — Telefon Nr. 306

Biroul:
 Str. Cisnădiei Nr. 30.
 — Telefon Nr. 298

Execută tot felul de cădelnițe bisericesti, feșnice, policandre, clopote pentru biserică și școli, clopoțele de cioae pentru vite, toate recvizitele pentru pompieri, asemenea și toate lucrările și reparaturile ce se țin de această branșă, pe lângă garanție. Mă învoiesc și la plățirea în rate.

Clopote vechi le primesc în schimb

Berea de Steinbruch alui Dreher
 e cea mai bună și cea mai nutritoare beaură
 Se capătă peste tot locul. Atenție la vigneta!

Depozit principal la
M. Samuel Rubinstein
SIBIU.

Material pentru edificat

Traverse — Papă de acoperit — Plăte de izolat — Cement — Gips — Impletituri de drot — Drot de îngrădit cu ghimpi — Impletituri de trestie pentru stucatură — Scoarci din fier covăcit și vârsate — Căhăli etc. etc.

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

Prima negușătorie mare
 de vinuri
Ludwig Fronius

Fabrică de lichouri și serbătorie de rachuri
 Mare negușătorie de rachuri de Droșd, Trevere și Prune

SIBIU, Pivnița „Mönchhof“

SPECIALITĂȚI:
 Tuică veritabilă, fierbere proprie și Romuri lamaica direct importate.